

ÉPÍTÉSZETI MŰSZAKI LEÍRÁS

1. A rekonstrukció céljai /idézet a pályázati kiírásból/

- Tatabánya legrégebbi, 1917-ben épített közintézményét (az 1970-es évek végének utolsó, nagyszabású átalakítását követően) 25 év múltán újra méltó külső és belső állapotba hozni, hogy a továbbiakban is vezető szerepet tölthessen be a város kulturális életében.
- Az épület külső és belső felújítása, átalakítása és bővítése, az építészeti homogenitás megteremtésével, tekintetbe véve az épület tradícióját és a jövőben rá váró feladatokat.
- Az alapvetően nem színházi céllal létrehozott épület felújítása a professzionális színjátszás követelményeinek megfelelően, egyúttal továbbra is kiszolgálva a hagyományos, öntevékeny csoportok műhelyigényeit.

2. Alapvetés

A komplex színházi – közművelődési program a meglévő épület átszerkesztését igényli. A több ütemű szerves bővítés trendje nem folytatható, mert azokat a mindenkori, legszűkebben vett igények és hiányok vezérelték, és anélkül születtek, hogy az eredeti értékrenddel közösséget vállaltak volna.

Ezen az úton a megújítás és bővítés nem folytatható.

A tervezés során a programkövetelmények szerint elemeztük és értékeltük az egyes épületrészeket, hogy ezen az úton és munkamódszerrel jussunk el egy jól működő és építészetileg kiegyensúlyozott épület megformálásáig.

A tervet a program által megfogalmazott korszerű színházszemlélet igényességével készítettük. A kiírás szerint megterveztük a könyvtárat is befogadó alapmegoldást és tervjavaslatot készítettünk a könyvtár nélküli változatra is.

A két megoldás közötti különbséget a tervlapok egyértelműen ábrázolják ezért az utóbbihoz külön műszaki leírást, elkülönült dokumentációt nem készítettünk.

Az alternatívában a könyvtár helyén felszabaduló területen konferenciatermeknek, közművelődési programoknak, valamint a színházi működést segítő tánc- és tornatermeknek biztosítottunk területet, nyitottunk nagyobb teret, anélkül, hogy ezáltal kettős építészeti, tervezési filozófiába keveredtünk volna. Úgy gondoltuk, hogy hagyományos közművelődési

programként folyóirat olvasó – olvasótermeknek csökkentett területtel maradnia kell az épületben.

Az építészeti műleírásban az összevethetőség érdekében a 6. Színpad – nézőtér fejezettől a kiírás szerkezetét követjük.

3. A telepítés

A Jászai Mari Színház, Népház Tatabánya emblemikus épülete gyönyörű őspark környezetben fekszik. Az építészettörténeti előzményeket külön fejezetben tárgyaltuk. Az építészettörténeti áttekintés kijelöli az épület helyét Tatabánya védett értékei között és ilyen fokozott védelmet igényel maga a környezet is. A védett parkban nem tervezünk olyan beavatkozást, amely a növényzet sérelmével járna, de a színház telkén is tekintettel voltunk az értékes faállományra, amelyről geodéziai beméréssel nem rendelkezünk, de a helyszínen azonosítottuk a legértékesebb egyedek épületekhez való viszonyát, és azokat figyelembe vettük a bővítmények elhelyezésénél. Ilyenformán menthető az a két tölgy matuzsálem, amelyik az épület délnyugati előterében áll. Védelmükben visszaléptünk az építési vonallal, hogy távolságuk az épülettől legalább 4,0 m legyen.

Ugyanígy bemértük a színpad mögötti térségben álló ostorfa és facsoport helyét, és azt a körbejáró úttal megkerültük.

Néhány kisebb méretű szivarfa és egy vadgesztenyefa olyan elhelyezkedésű, hogy azokat az építkezéssel nem lehet kikerülni. Visszapótlásukat többszörös egyedszámban tervezzük. A műhelyépület alternatív megközelítést biztosító kialakításával a műhelyépület leírásában foglalkozunk.

4. Az építészeti kialakítás

Az alapmotívum az eredeti értékekhez való igazodás. Teljes rekonstrukció az 1917-es épületen és értékeihez, arányaihoz való igazodás a bővítésnél, és mérlegelés a bontásnál.

Fontosnak ítéltük, hogy a nagyterem homlokzatai is újjászülessenek és ezt természetes fényben való megjelenítéssel oldottuk meg.

Tervünkben megjelenik az épület természetes hármas tagolódása; a rekonstruált fejeépület, a színházterem és bővítménye, valamint a színház „üzemi – technikai” bázisa.

A fejeépület historizáló architektúrája, a közönség forgalmi területeknek a park felé nagy üvegfelületekkel történő megújítása, és az üzemi rész tömörsége a belső tartalomnak megfelelően szervesen egészítik ki egymást, idesorolva a műhelyépületnek szintén a funkcióból

származtatott arculatát. A színháztermi épületrész az eredeti párkánymagassággal csatlakozik a fejpülethez.

A fejpület homlokzata monokróm, elegáns szürkészöld színű vakolt architektúra, az összekötő nagytermi tag, ugyanennek a színnek sötétebb árnyalata kőburkolattal, és természetes kőszínből, monolit tömegbe fogalmazzuk az üzemi részeket, ahol a homlokzat tagolásában megjelennek a belső hangsúlyok. (Bejáratok, tektorikus harántközlekedő, kamaraszínház.) Mindezt szalagablakkal kiemelt főpárkány kapcsolja egységbe. A fejpület kettős hódfarkú cserépfedéssel, a nagyterem acél rácsostartós tetőszerkezete sötétszürke, korcolt fémlemezfedéssel épül újjá, és ugyanilyen burkolatot kapnak a zsinórpaddások. A bejáratokat előtetővel védjük az időjárás viszontagságaitól.

A főbejáratnál az építészeti arculat védelme miatt ez nem lehetséges, de itt leolvasztó fűtéssel tesszük biztonságossá a feljáratot.

A belsőben hivalkodásmentes, jó minőségű, idő- és kopásálló burkolatokat alkalmaztunk, amelyek az alaprajzokról leolvashatóak.

Nagy hangsúlyt fektettünk az akusztikai kérdések megoldására. Ezek feladataival külön fejezetben is foglalkozunk.

Az akusztikai tervezés legfontosabb területei:

- Födém és lábazatúsztatás,
- belső akusztikai burkolatok,
- külső és belső nyílászárók hangszigetelése

- zigete
lése,
- válasz
falak
hangs
zigete
lése,
- hidrof
or és
komp
resszo
rok
zajvéd
elme,
- szellő
zőgép
ek,
aggre
gátor,
felvon
ók
zajvéd
elme,
- techn
ológia
i
beren
dezés
ek
zajvéd
elme,
- terem
akusz
tika

- tervezése,
- elektroakusztika tervezése.

A kifogástalan hangszigetelést, hővédelmet, talajnedvesség (talajvíz nincsen az alapozás tervezett szintjén) elleni szigetelést, párávédelmet alapkövetelményként kezeltük, de ezek részletesebb kifejtése meghaladja a pályázat kereteit.

A födémek rétegződését minden mértékben ezeknek az elveknek az alapulvételével tervezzük. Színházak létesítésénél fokozott jelentősége van a tűzvédelmi követelmények érvényesítésének. Ennek ismertetése szintén önálló fejezetben található.

Tervünkben javaslatot teszünk a tágabb környezet rehabilitására. Ennek indoklása műhelyépület telepítésének vizsgálatánál szerepel.

Alternatívában vizsgáltuk a nagyterem elé épített közművelődési bővítmény megtartásának lehetőségét, amelynek funkciói közel megegyeznek az újraserkesztett megoldás tartalmával. Ezt a kérdéskört érdemes alaposan elemezni. Részleteiben vizsgáltuk annak lehetőségét, hogy a bővítmény épületrész megtartásával miként lehet gazdálkodni. Ezt a változatot azért dolgoztuk ki ilyen részletességgel, mert a valóságos alternatívának tekintjük és egyazon pályaterv gondolkörén belül éltünk a bizonyítás tervi levezetésének és megjelenítésének lehetőségével, és hogy az segítse vagy orientálja a megvalósításra vonatkozó építetói döntést. A vizsgálat eredménye mind a két változatban szerves elem lehet és annyiban érinti a könyvtár pozícióját, amelynek szűkített tartalommal való létezését a változatban is szükségesnek tartjuk, hogy ez esetben bővíthetnek a közművelődés lehetőségei, a színházprogram pedig későbbi döntésig fenntartható, fontos területrészekkel bővíthet.

Építészeti megközelítésben mondhatjuk, hogy ez az épületrész korának lenyomata, megtartása legalábbis vizsgálandó. Ennek megítélése személyenként és az idő függvényében változó és vitára okot adó, de éppen az idő múlásával reális felvetésként kezelhető és kezelendő.

A funkcionális tartalomról elmondhatjuk, hogy az közel azonos a tervezett új megoldással. Használati szempontból beilleszthető az új struktúrába, de ez jelentős átalakítást igényel.

A szerkezet tartógerendái beülnek a nagyterem falszerkezetébe, továbbítják az itt keletkező zajokat. A pillérállás kiosztás nem egyezik a nagyterem szerkezeti ritmusával, három helyen, és

igen kellemetlen magasságban a nagyterem eredeti nyílásába ékelődik, ezzel mindenképpen akadályt állítva a körüljárhatóság eredményeként élvezhető egységes közlekedési rendnek és térkapcsolatoknak. A gerendák visszavágásával teljesül egy alapvető akusztikai követelmény, de ebben az esetben az épületrész támaszát veszítve önálló, belső merevítést igényel (ami műszakilag természetes eszközökkel megoldható). Így elérhető az északkeleti fronton tervezett felülvilágított foyer kialakítás.

Ennek az épületrésznek a pinceszintje fontos részfunkciókat tartalmazhat, de az egyöntetű szerkesztés, funkció és használat is az alapincézés igényét erősíti (ami műszakilag természetes eszközökkel megoldható).

Gazdaságilag vizsgálva a kérdést globálisan megállapítható, hogy a megmaradó szerkezet, mint már létező befektetés fedezi az átalakítás költségeit, a rekonstrukció egyéb tartalma pedig a korszerűség követelményei szerint azonos az új létesítés építészeti – belsőépítészeti, szakipari, épületgépészeti, elektromos munkák műszaki tartalmával.

5. A meglévő épületek

Az értékelés során külön kell választani az eredeti épületrészeket az eltérő értéket képviselő toldalékaiktól. Elsőrendű feladatnak tekintettük, hogy a város legjelentősebb építészeti emlékét csorbítatlanul visszaemeljük eredeti jogaiba.

A főépületet érintő átépítések közül a portálkapuzat kivételével időállónak ítéljük a főbejárati hozzáépítést, mert az gondos munkával igazodik a megelőző állapothoz, valamint a jelenlegi könyvtár területén található szintén későbbi időpontban született egytraktusnyi bővítményt.

A főbejáratnál a „második” hullában átalakított kapuzatot és előlépcsőt, mint idegen beavatkozást visszaállítjuk az épülettel harmonizáló állapotába.

A könyvtár nélküli változatnál vizsgáltuk, annak lehetőségét, hogy a délnyugati bővítmény miként illeszthető az újjászervezett épületszövetbe.

A főépület előcsarnokrendszere és a színháztér esetében teljes külső-belső rekonstrukciót terveztünk, egy az épületbelsőben megjelenő megoldásként helyreállítva a színházterem homlokzatait is.

A színpad változatlan formában korlátozottan alkalmas színpadi funkció átörökítésére. A színpad kialakítását, megújítását külön fejezetben tárgyaljuk.

Más megítélés alá esnek a színpad mögötti bővítmények. Ezek a toldalékok pozíciójuknál fogva gátjai a szerves továbbépítésnek, az itteni funkciók szűkösek, szerkezeteinek teherbírását nem ismerjük, ráépítéssel, további átalakítással nem kísérletezhetünk.

A szerves bővítés érdekében ezek bontásával számolunk.

6. A színpad - nézőtér

A kiírás a szabad térszervezés és a modern rendezés igényei szerint térszínpad – játékszín kialakítását vetíti előre, amikor színpad és nézőtér nem különül el egymástól, a színpad a játékszín bármely pontján felállítható az ehhez szükséges technikai eszközök segítségével. Ugyanakkor a nagytermet alkalmassá kell tenni konferenciák, síkpadlót igénylő rendezvények számára. Kialakítható centrális térszínpad, nézőtér kerülhet a színpadra, de nyilvánvalóan számolni kell hagyományosan, pozicionált színpad – nézőtér szituáció esetével is.

A jelenlegi színpad korlátozott alapterületével, zavaros alaprajzi kialakításával, vasbeton portáljával, vasbeton födémével oldal és hátsó színpad nélkül az igények szerény szintjén is csak erősen szűkített értelemben tud megfelelni rendeltetésének.

Ez a színpad leginkább egy kultúrház provizóriumaként értelmezhető.

A kiírás a színtér technikai kiszolgálására függönykarzatot, zsinórkarzatot említ, a megoldást érthető módon a pályázóra hagyva. Úgy gondoljuk, hogy egy ilyen komplex program esetében nem lehet megkerülni a technikailag jól felszerelt zsinórpaddás létesítést.

Anyagi korlátai lehetnek ennek a kialakításnak, de mi egy teljes értékű, új színpad létesítésének lehetőségével számoltunk.

A pályázati munkában a nézőtér – színpad viszonyrendszerét a programválasztékot nagy szabadságfokkal kiszolgáló technikai háttérrel a program által megfogalmazott korszerű színházzsémák követelményei szerint alakítottuk.

A Jászai Mari Színház – Népház térprogramját úgy szerveztük, hogy az biztosítja az eredeti építészeti értékek rehabilitációját, nem szakad két részre színpad és nézőtér. Éltünk a nagyterem kivételes adottságával és a tér – színjátszás irányába továbbfejlesztettük azt.

A nagyterem jól felszerelt technikai háttérrel támogatott játékszín és nézőtér egyben. A változtatható padlószint, a két hosszoldalon körbejárhatóan, a térben tetszőleges helyen kialakított technikai erkélyek, a hátsó technikai karzat, a sokrétűen tervezett ponthúzórendszer igény szerinti helyen biztosítja technikai híd(ak) létesítését, a portál bármely pozícióban szerelhető /függeszthető/, televíziós közvetítéshez kameraállások a nézőtér zavarása nélkül tetszőleges helyen és számban kiépíthetőek, a nagyterem teljesen szabadon három oldalról megközelíthető, a forgószínpad síkban mozgatható. Klasszikus pozícióban a színpad magas színvonalon technikázott, körbejárható oldalszínpadokkal rendelkezik, a próbaterem mintegy hátsószínpadként is funkcionál, a díszletszállítás differenciáltan jól szervezhető.

Az előszínpad és előrevont zenekari árok a hagyományos elrendezés esetén is térszínház érzetét kelti, ez utóbbi befedésével tekintélyes méretű előszínpad – térszínpad építhető.

A zenekari árok a zenészek öltözőjéből és a hangszertárolótól szintben megközelíthető. A zenekar részére ilyen perfekt pozíció a játékszín minden pontján nem alakítható ki, de részben süllyesztett megoldással több változatban teljesértékű használat biztosítható. A látási viszonyokat több elrendezésnél vizsgáltuk. Ezek szerint a tér adottságainak lehetőségei mellett még a klasszikus felállásban is jó színvonalú tribün szervezhető, amely középső térszínpaddal optimumra alakítható. Előző esetben az átlátás 4 – 7 cm, az utóbbinál 7,5 – 13 cm. A legkedvezőtlenebb átlátás néhány helyen fordul elő, de ez is javítható az ülések eltolt rendszerű telepítésével. Kísérletképpen megszerkesztettük a látási viszonyokat a színpad síkja feletti 50 cm magasságra vonatkoztatva. Ekkor a hátsó sorokból is 10 cm körüli átlátásra lehet számítani.

A szerkesztőlapokat, amelyek egyben a használati, berendezési változatokat is bemutatják, a műleíráshoz csatoljuk.

A felszereltség és kialakítás a nagyteremben többcélú használatot tesz lehetővé. Összességében 16 elrendezési változatot vizsgáltunk. Az alapváltozaton túl használható síkpaddós rendezvényteremként, bálozásra, konferenciák rendezésére, centrális elrendezéssel a lehetőségek további sora nyílik meg az arénaprogramtól a kifutóval épített divatbemutatóig.

NÉZŐTÉR KIALAKÍTÁSÁNAK VÁLTOZATAI

	sor	néző	átlátás
	<i>db</i>	<i>db</i>	<i>cm</i>
Hagyományos /frontális/ elrendezések			
1. zenekari árok rögtön a színpad előtt, 190 cm nyílással	21	407	4-6
2. 190 cm előszínpad /a zenekari árok helyén/	21	407	4-6
3. zenekari árok rögtön a színpad előtt, 380 cm nyílással	20	370	5-7
4. 190 cm előszínpad + 190 cm zenekari árok	20	370	5-7
5. 380 cm előszínpad	20	370	5-7
Térszínház változatok			
6. térszimmetrikus elrendezés, színpad szintje +3,60, zenekari árokkal	2x8	296	8,5-13
7. térszimmetrikus elrendezés, színpad szintje +3,60, zenekari árok nélkül	2x8	296	8,5-13
8. térszimmetrikus elrendezés, szintér szintje +2,60	2x8	296	7,5-13
9. színpadra benyúló széksorokkal, színpad szintje +3,60,			

zenekari árokkal	<i>2x10</i>	370	8,5-13
10. színpadra benyúló széksorokkal, színpad szintje +3,60, zenekari árok nélkül	<i>2x10</i>	370	8,5-13

Rendezvényterem – Bálterem

11. síkpadlóval, egybefüggő tér

Aréna elrendezések

12. „ring” elrendezés, színpad szintje +3,60	<i>2x8+2x5</i>	380	8,5-13
13. aréna elrendezés, színtér szintje +2,60	<i>2x8+2x4</i>	360	7,5-13

Hosszanti elrendezések

14. „divatbemutató” elrendezés, színpad szintje +3,60	<i>2x5</i>	310	8,5-13
15. „teknő” elrendezés, színtér szintje +2,60	<i>2x4</i>	248	5-7
16. „divatbemutató” elrendezés + keresztbe fordított sorok, szp. szintje +3,60	<i>2x5+1x4</i>	384	8,5-13

7. A művészeti tevékenységet és a színpadot kiszolgáló műszaki feltételek megteremtése

A színpadi munka működőképességét, gyorsaságát meghatározza a kiszolgáló területek kialakítása és felszereltsége. A technikai kiszolgálás eszközeit és berendezéseit a színpadtechnikai leírás ismerteti, itt a tervezési program teljesülését vesszük számba.

- Oldals
zínpa
dokat
tervez
tünk
az
igény
elt
terüle
ttel a
funkci
onális
követ
elmén

yek
szerin
t.

- Szállít
ás –
rakod
ás jól
szerve
zett
útvon
alon
biztos
ított.

A műhely és a főépület között előtetővel fedett rakodófelület készül, fedett kapcsolatot biztosítva a nehézgépjárműves szállítás, a műhelyek, díszletraktár és színpadok között.

- Színp
adi
gyors
öltöző
k és
mikro
port a
színpa
d
mindk
ét
oldalá
n.
- Gépi
mozg
atású
(lógó
függő
nyrakt

ár) –
zsinór
padlás
a
színpa
dtérbe
n.

- Ponth
úzó
rends
zer a
színhá
ztér
teljes
felület
én.
- Techn
ikai
karzat
a
színhá
ztér
három
oldalá
n, a
hossz
oldalo
n
külső
megk
özelít
éssel,
reflek
tor és

hangs
zórók
rögzít
ésére
szolgá
ló
szerel
őkeret
ekkel,
kamer
aállás,
bejáts
zás
stb.
részér
e.

- Vízszi
ntesen
mozg
atható
forgó
színpa
d.
- Emel
őkkal
mozg
atható
padoz
at a
tervi
ábráz
olás
szerin
t.

- Zenek
ari
árok
több
elrend
ezése
l.
- Előszí
npad,
társzi
npad
alakít
ási
lehető
ség.
- Felvo
nóren
dszer,
díszlet
mozg
atásh
oz.
- Színp
adi
kiszol
gáló,
tároló
helyis
égek:
kiszak
tárak
(búror
,
hang-

és
fényte
chnik
a,
díszlet
ezés,
kismű
hely,
stb.)

- Műso
ron
lévő
darab
ok
jelmez
raktár
a.
- Műso
ron
lévő
darab
ok
kellék
tára
konyh
apultt
al.
- Kézi
varro
da,
öltözt
ető.
- Fodrá
szműh

ely,
parók
a,
kellék
tár.

- Műszaki öltöző (WC, zuhanóy).
- Műszaki tartózkodó.
- Műszaki vezetői iroda (iroda blokkban).
- Színpadmeszteri szoba (szerszám, anyagraktár).
- Készletléti

műhel
y.

- Hangs
túdió,
felvét
elek
készít
éséhe
z
(zajm
entes)

.

- Színp
adi
iroda.
- Színés
zbüfé
a
progr
am
szerin
ti
mego
sztáss
al,
terasz
csatla
kozás
sal.
- Várak
ozó a
cso
rtokat
,

gyere
keket
kísérő
knek,
büfé-
autom
atával

8. Szabadtéri színjátszóhely

A gyönyörű természeti környezet, a tó felülete lehetőséget ad arra, hogy mobil eszközökkel a környezetbe simulóan egyedi szabadtéri játszóhelyet hozzunk létre. A vízszínpad pozícióját a helyszínrajzon kijelöltük. Ezzel a megoldással a színház aurája kiterjeszthető környezetére. A megközelítés a meglévő parki sétáló utakon biztosított.

Egy másik, közvetlenül az épülethez kötődő szabadtéri játszóhely gondolatát is felvetjük, amelyik a kávéház forgalmához is kötődik, nyitott – fedett teraszon, külső – belső megközelítés lehetőségével. Itt délelőtti – délutáni – esti programokat lehet szervezni. Szerzői bemutatkozásra, pódiumműsorokra, a színház művészeinek egyéni fellépésre, irodalmi műsorok szervezésére ez a kávéházi háttérrel rendelkező terasz kiválóan alkalmas. Jó idő esetén a színházi közönség „tágulási” tere lehet, de használható fogadások céljára is.

9. Közönségforgalmi területek

A színház, kamaraszínház, közművelődés közönségforgalmi területeit párhuzamos programok igényei szerint differenciáltuk és méreteztük.

- A főbejárat korrekciójával nem csökken a bejárat átbocsátó képessége.
- A szélfogóból és a belső térből a teljes épület megnyitása nélkül kétfrontosan használható a pénztár és közönségszolgálat irodája.
- A büfé – kávézó karakterében állandó színházi kávéházként üzemelhet, jó időben, ugyanarról a szervizbázisról ellátva kitelepülhet a parkra néző, délnyugati, fedett teraszra.
- A ruhatárat és a mellékhelyiségeket az alagsorban helyeztük el, de az egyes elkülönülő funkciók részére önálló vizes csoportokat is terveztünk.

- A dohányosok részére az emeleti foyer-t jelöltük ki, amelynek teraszkapcsolata is van. Ezzel a gesztussal elhatárolódtunk attól a szokástól, hogy a dohányosoknak valamely félreeső zugba kelljen elvonulniuk.
- Az épület egészére kiterjedő komplex hang-, infohálózat készül.
- A mozgásukban korlátozottak részére valamennyi szintet átjárhatóvá, akadálymentessé tettük.
- Valamennyi funkcionális tér, helyiség esetében áthallásmentes akusztikai védelmet tervezünk.

10. A kamaraszínház

Nem erőltettük azt, hogy az egyébként is önálló repertoárral működő kamaraszínház a főbejáratról legyen megközelíthető, ahol a megközelítés vélt takarékoságán túl, minden tekintetben eluralkodtak volna a kényszerek. Egyidejű előadásnál a forgalomszétválasztás problematikus, a területi lehetőség korlátozott, a színpadkiszolgálás, díszletezés, a többirányú megközelítés erős kompromisszumok árán teljesíthető.

A tervezett megoldás teljes értékű kamaraszínházat eredményez.

- Zavaró körülmények nélkül módot ad a játzók és közönség közötti bensőséges viszony kialakítására.
- Lehetőséget ad a nézőtér és díszlet változatos elhelyezése, a tér több irányból megközelíthető, a játéktér kiterjeszhető az előcsarnok felé.
- A belmagasság a díszletezési és világítási igényekhez méretezett. /technikai karzat/
- A színpadtechnika saját technikai szintről szabadon szerelhető – szervezhető.
- A hangvédelem és akusztika tökéletesen megoldható.
- Közvetlen kapcsolata van a díszletraktárhoz.
- A kamaraszínházi igények szerint méretezett öltözőkkel, jelmez és kelléktárral rendelkezik.
- A nagyszínpadi műsortól függetlenül használható bejáratról érhető el, de közvetlen felvonós kapcsolata van a parkolószínttel is.
- Az épületformálásnál a homlokzaton egyedi karakterrel jeleníthető meg.

11. A művészi munkát biztosító helyiségek kialakítása

Az öltözőket a program szerinti számban, alapterülettel és felszereltséggel alakítottuk ki.

- 10 –
10 db
kétsze
mélye
s női-
és
férfiöl
töző
- 4 – 4
db
négys
zemél
yes
öltöző
- 1 – 1
db 15
szemé
lyes
öltöző
- 1 – 1
db
zenek
ari
öltöző
és
hangs
zertár
oló
- 1 – 1
db 20
szemé
lyes
öltöző
a

Néph
áz
csopo
rtjai
számá
ra.

Kialakításuknál fontos szempontnak tekintettük, hogy a lehetőségek és követelmények mérlegelésével nagy többségük természetes világítást kapjon.

12. A próbatermek

- A
színpa
ddal
egyez
ő
méret
tel
tervez
ett
nagy
próba
terem
a
megk
özelít
és,
díszlet
ezés,
a
beren
dezés
tekint
etébe
n,

sokcél
úan
haszn
álható
.
Szintb
en
csatla
kozik
a
díszlet
ezési
útvon
alhoz,
és a
főszín
padho
z.
Nagy
szaba
dságf
oka
miatt
a
főszín
pad
hátsó
színpa
djaké
nt is
műkö
dhet.
Próbá
kon

kívül
lehet
színhá
zi
kísérl
etek
tere,
haszn
álható
dráma
pedag
ógiai
képzé
s
helysz
íneké
nt, és
a
teljes
repert
oár
gyako
rlóter
eként,
mivel
a
kiszol
gálási
funkci
ók
tekint
etébe
n a
főszín

padda

l

egyez

ő

kapcs

olatre

ndsze

re

van.

- Kister
em

készül

zenei

próbá

khoz.

- Néph
ázi

próba

terme

k

progr

am

szerin

ti

kialak

ítással

,

felsze

reltsé

ggel.

(Zene

– tánc

–

képző

művés
zet,
ez
utóbbi
nál
kedve
ző
tájéla
s
biztos
ításáv
al.)

Alapkövetelménynek tekintettük, hogy a próbatermek tökéletes hangszigeteléssel, egymás zavarása nélkül üzemelhessenek.

A könyvtár nélküli (csökkentett) változatnál megvizsgáltuk a meglévő próbatermek hasznosításának lehetőségét. Ezek jelenlegi formájukban áthallásoktól terhelten működnek és zavarják a nagyterem működését is. Rekonstrukciójuk esetén szerkezetig való visszabontásuk a feladat, hogy hangszigetelésüket helyiségenként, a hangstúdiók követelményei szerint, ház a házban elv alapján oldjuk meg. A termék homlokzati szerkezetei sem felelnek meg a hőtechnika és hangvédelem követelményeinek, ezért helyettük hang és hőtechnikailag méretezett, délnyugati fekvésük miatt árnyékolt, új ablakszerkezeteket tervezünk.

13. Irodák és belső raktárak

Az irodákat összevont blokkokban helyeztük el. Az igazgatási – művészeti tevékenységek munkaszobáit a színpad – kamaraszínház térségben helyeztük el, tárgyalóval, teakonyhával, elkülönített dohányzóval.

A színpad, próbaterem, kamaraterem körbejárhatósága miatt több helyen tudunk rálátást, betekintést biztosító ablakot elhelyezni.

A munkaszobák természetes megvilágítást és szellőzést kapnak, de külső hőterhelés miatt hűtéssel is ellátjuk azokat.

A raktárakat jó közlekedési, szállítási kapcsolattal telepítettük.

14. A műhelyépület

A műhelyek elvileg betagozhatóak az egybefogalmazott színházépületbe, de az alábbi szempontokat mérlegelve a különválasztás mellett döntöttünk, mert

- a) a nagyműhelyek a színpadok környezetében fontos, természetes bevilágítási területet foglalnak el a kiszolgáló, a színpadhoz közvetlen kapcsolatot igénylő funkcióktól,
- b) az itt keletkező zaj, akusztikailag nehezen kezelhető. Az asztalos, lakatos műhely, az aggregátor olyan hang hatásokat kelt, ami ellen nehéz a védekezés.

Ugyanez mondható el a hűtőkompresszorok működéséről.

- c) a festő műhely tűzveszélyessége miatt komoly problémát jelent, külön épületbe elhelyezése indokolt. A gázkazánházzal együtt jelentős hasadó – nyíló felületet igényel, így nehezen illeszthető a többnyire humán struktúrába,
- d) az építési telek észak-keleti végében található egy matuzsálem ostorfa /celtisz/ köré csoportosuló jelentős facsoport, amely a tervezett megoldással megmenthető,
- e) a nagyműhelyek jelentős méretű bevilágító-felületeket igényelnek, amelyek a kis hőterhelésű északnyugati homlokzatra kerülhetnek.

Azokat a műhelyeket, raktárakat, amelyek a mindennapi használatban közvetlenül kapcsolódik a színpadhoz (varroda, díszletraktár, kelléktár, jelmezraktár, fény- és hangtechnika raktárai, stb.) a főépületben helyeztük el. Vagyis ezeket a kérdéseket a célszerű használat, üzemvitel szempontjából mérlegeltük.

A kiírás az asztalos és lakatos műhelyeknél min. belmagasságként 4,0 m-t jelöl, a festőműhelynél 6,0 m-t. Úgy gondoltuk, hogy az egymáshoz technológiailag is kapcsolódó nagy műhelyeket egységesen 6,0 m belmagassággal célszerű kialakítani.

A „nehézműhelyek” és főépület között a pinceszinten zárt, a felszínen fedett közlekedő kapcsolatot biztosítunk. A díszletek a műhelyekből lábon gurulva érkeznek a díszletraktárként is működő manipulációs térbe, innen a színpadra, próbaterembe és kamaraszínházba.

A főszínpad díszletezése az erre méretezett haránt irányból is történhet.

A fűtést, hűtést ellátó energiabázis elkülönítése, a 15,0 m távolságot tekintve teljesen szokványos eszközökkel kezelhető, számos üzemeltetési előnnyel jár. A „nehéz” technikai forgalom és szervizelés nem keveredik a színházi üzemvitellel.

Több körülményt mérlegelve (lásd épületgépészetnél) mi az egyedi kazán mellett döntöttünk, de ez nem kardinális kérdés. Kedvező esetben a hőenergiaellátás ugyanilyen elrendezéssel távfűtésre is átváltható. A konkrét kialakítás a szolgáltatókkal folytatott részletes egyeztetés alapján dönthető el. A hasadó – nyíló felületet a tetőn alakítottuk ki. Ide telepítjük a jelentős energiamegtakarítással járó, melegvíztermelő kollektorokat is.

15. A színház felszereltsége

- Korszakos hang- és fénytechnikai készülék, amely szakképzett apparátust igényel.
- Az ügyrend szerinti teljes cseréje része a rekonstrukciónak.
- A lámpatestekben

egyed

i

tervez

ésűek,

a

belső

fényfo

rrások

alkal

mazás

ára,

kivála

sztásá

ra

össze

hango

lt

elektr

omos

–

belsőé

pítész

eti

terv

készül

.

- A
külső-
belső
komm
uniká
cióra,
infor
matik

ára az
épület
teljes
terüle
tén
strukt
urált
hálóz
at
készül

- Térfig
yelő,
vagy
véde
lmi,
infor
máció
s
rends
zer
épül
az
elektr
omos
munk
arész
szerin
t.

16. A könyvtár

A könyvtárbővítés a színházat is újjászervező épületstruktúrában megvalósítható. Nyilvánvalóan nem olyan tökélyel, mint egy e célra tervezett főfunkciójú épületben, de ennek az elrendezésnek a lényeges tulajdonsága, hogy megőriz egy eredeti népművelési funkciót a

kiírás igényei szerint, együtt él egy gazdag programválasztékkal. A könyvtárnak „a földszinten, egyetlen szinten” történő kialakítása a színház és a társfunkciók erős korlátozása nélkül fizikailag sem teljesíthető, de a kétszintes elrendezéssel természetes részévé válhat a Népháznak.

A földszinti, egyszintű telepítést önmagában az is kizárja, hogy a bejárati előcsarnok fél szint eltolással kapcsolódik az épület „földszintjéhez”.

Mi a népházi karaktert tartottuk követendőnek, ahol a főbejáratról elérhetők a Színház, a Közművelődés terei és a Könyvtár. Közös előcsarnokkal, ruhatárral, kávéházi kapcsolattal. Használati többletként jó időben egy pihenő – olvasó tetőterasz kapcsolattal is bővíteni lehet a térprogramot.

Komplex, nagykapacitású könyvtárak létesítésénél mindig meghatározó feladat a könyvtártechnológia kialakítása. Ez különösen akkor fontos, ha az egyes részfeladatok önálló tevékenységi kört képeznek. (Bibliográfia, szakozás, katalóguskészítés, szerzeményezés, stb.)

A magas olvasó- és kölcsönzőszám miatt speciális feladattá válik a könyvmozgatás, a feldolgozás, az igazgatás.

Esetünkben egy olvasóközeli, közművelődési feladatai teljesítésével hatékony, népházi könyvtárról van szó. Alapvető funkcionális kötöttségeket itt is követni kell, de ez semmiképpen nem merevedhet egy technológia által szabályozott rendbe. A kiírás nagyon pontosan meghatározza az elkülönülő, vagy összevonható funkciókat.

Alapvető igényként jelenik meg, hogy a nagyobb forgalmú helyek a bejárathoz közel kerüljenek, de utalás van arra is, hogy a kölcsönző és a beiratkozás nélkül is szolgáltatásokat nyújtó folyóirat-olvasó egy térben is elhelyezhető. Mi ezt a megoldást követtük és egy térben helyeztük el a beiratkozási és kölcsönzési adminisztrációt a folyóirat-olvasóval, ahonnan tovább juthatunk a szabadpolcos olvasóterembe.

Itt alakítottuk ki a hagyományos olvasóhelyeket, a gyermekkönyvtári részleget, a tájékoztató könyvtáros munkahelyét, a másológépet és a teljes katalógus adatbázist tartalmazó számítógépet. A könyvtári feldolgozás és igazgatás munkaszobái szintén erre a szintre kerültek. A méretkötöttségek miatt az egész könyvtárat nem lehet egyetlen szinten kialakítani, ezért az audiovizuális részleget, a számítógépes olvasóhelyeket, és az elmélyültebb munkát feltételező felnőtt olvasótermet, íróasztalokkal, számítógépekkel a felső szintre telepítettük. Az audiovizuális részleghez kötődik az informatikus rendszergazda munkahelye is.

A 80.000 kötet tárolására méretezett tömörraktárt is ezen a szinten helyeztük el. A két szint közötti könyvszállítást kis könyvfelvonó biztosítja. A könyvtár egész területén Internet-elérést

biztosító számítógépes hálózat épül. Az informatikai hálózat létesítése az egész létesítmény területén általános igényként jelentkezik.

17. A nehézgépjármű forgalom

A jelenlegi közúti kapcsolat, a felhajtók, annak méretei, fordulósugarai nincsenek nehézgépjármű, kamion forgalomra méretezve, és ennek kiépítése a parki környezetben nem is kívánatos. Az értékes faállományú parkot csak az egyéb szempontok miatt feltétlenül szükséges mértékig szabad igénybe venni, úgy a bővítés, mint a megközelítés – parkolás érdekében. Egyedi szállítások ugyan módosított forgalmi rend szerint szervezhetők, de a parki környezet védelme mindenképpen frappánsabb megoldást kíván.

A tágabb környezet tervezése ugyan nem képezte a pályázat tárgyát, de a kiírás utalása új szabályozási lehetőségekre és hogy ilyen elképzelések bekerülhetnek a formálódó településrendezési tervbe, felveti annak lehetőségét, hogy a színház telek mögötti, különös garázsparadicsom részleges bontásával a nehézforgalmat leválasszuk a színház körüli személyforgalomról és azt a hátsó, kiépített út felől szervezzük. Ez lehet, hogy felvet tulajdonjogi problémákat, de meggyőződésünk, hogy ez a sajátos telep hosszú távon, ebben a természetvédelmi környezetben változatlan tartalommal nem tartható fenn. Többszöri ottjártunkkor tapasztaltuk, hogy nem egy e garázsok közül már műhelyként, vikendházként, netán lakóhelyként működik.

Ez súlyos szociális problémára is rávilágít, de ezeket a gondokat nyilvánvalóan nem itt kell megoldani. A park-rehabilitációval a környezetrendezési tervünk részletesen foglalkozik.

A műhelyépületet kétoldali kiszolgálással terveztük, tehát a működés egy távlati rendezésig is megszervezhető, a két fázis időben – térben szétválasztható. A pinceszinten olyan raktárakat helyeztünk el, amelyek alacsonyszintű gépi szellőzéssel is üzemelhetnek, tehát a műhelyépület létesítésének, üzembe helyezésének nem feltétele az érintett garázssor bontása. Ez egy távlati fejlesztés lehetősége.

18. A gépkocsitárolás

Az épületen belüli gk. parkolót úgy terveztük, hogy innen a színház és kamaraszínház előcsarnokai elérhetőek legyenek.

A helyszíni szemlén hallottuk és a kiírásból tudjuk, hogy a közönség jelentős hányada külön autóbusszjáráttal érkezik a helyszínre, ezért személygépkocsi parkolást az OTÉK igény szerint mintegy 70 %-ra terveztünk.

Az OTÉK 5 fő részére igényel 1 szgk. parkolóhelyet.

Nézőszám a nagyteremben:	400 fő
Nézőszám a kamaraszínházban:	100 fő
Összesen:	500 fő
Parkoló szükséglet:	100 szgk.

Tervezett parkolószám:

Épületben:	50
Szabadban:	20
Összesen:	70 a teljes igény 70 %-a.

Az áthajtós parkoló szintről az épületkörnyezet zavarása nélkül kisebb szállítási feladatokat is meg lehet oldani, hisz ennek a területnek minden felvonóhoz közvetlen kapcsolata van. (Pl.: gondnoksági raktárak, büfé feltöltés, stb.)

A forgalmi rendet úgy szerveztük, hogy a kávéházi terasz előtti területet mentesítettük a forgalomtól és a felszíni parkolástól. A pinceszinti parkolóba a lehajtás rámpán történik, de a kihajtásnál a terepviszonyok adta lehetőséggel élve, szintbeli kapcsolatot alakítottunk ki. Az épület környezetében kiemelt szegély nélküli térburkolatok készülnek, amelynek alépítményét a csúcsterhelést jelentő tűzoltóautók tengelynyomására méretezünk.